

حس مکان و الگوریتم رفتاری

*ایمان امینی^۱

نسیم خانلو^۲

۱- دانش آموخته ی کارشناسی ارشد رشته معماری ، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

۲- استاد یار گروه معماری ، دانشگاه آزاد اسلامی ، واحد تهران شرق (نویسنده مسئول)

چکیده

مکان به خودی خود فاقد هویت و شخصیت است. ولی حس مکان که ارتباط انسان و مکان است و ادراک روحی و روانی فرد از محیط است که باعث شخصیت و هویت دادن به مکان است. رابطه بین انسان و مکان یک کنش متقابل و دو طرفه است که همین رابطه و کنش باعث ایجاد خاطره ها و تداعی هویت مکان برای انسان می شود. معماری شهر در صورت هماهنگی و انسجام با یکدیگر مضامین و مفاهیم مشترکی را بیان می کنند و حس مکان یا تعلق به شهر را در شهروندان، به وجود می آورند. در صورت هماهنگی اجزای هر شهر با ارزش های فرهنگی و اجتماعی و روانی شهروندان، حسی قوی از مکان ایجاد می شود. با ایجاد حس قوی مکانی، احساس رضایت، لذت و آرامش نیز شکل می گیرد. اما در صورتی که عناصر یک مکان فاقد هماهنگی، انسجام بصری و ارتباط با هویت شهروندان و کیفیت هنری لازم در ارائه اثر باشد، احساس سردرگمی و بیگانگی آن عناصر با شهر ایجاد می شود. این ناهمخوانی در عناصر و اجزا موجب عدم تعامل شهروند با محیط پیرامونش شده و حس ناخوشایندی به وجود می آورد و از هم گسیختگی تعاملات اجتماعی، شهرستیزی و اجتماع گریزی و در نتیجه عدم رضایت مندی از شهر را موجب می شود. یعنی هر چه اجزای طراحی شده در یک شهر به لحاظ شکل و محتوا با همدیگر هماهنگ و متناسب باشند، بیننده در پایان نه تنها از کل سیمای یک شهر لذت خواهد برد، بلکه به هماهنگی دستگاه های زیربند و آگاهی آنها در امر طراحی شهری پی خواهد برد.

در این نوشتار، مقوله حس مکان به عنوان عامل موثر در میزان ارزشمندی و تأثیرگذاری بر معماری الگوریتمیک فضاهای شهری، معرفی شده و با تعریفی مختصر از مقوله فوق به چگونگی ایجاد حس مکان بر فضاهای الگوریتمیک شهری اشاره شده است. با بررسی معماری الگوریتمیک و بررسی عوامل تهدید کننده در ایجاد حس مکان در فضا های مختلف ، به نقاط قوت و برتری معماری الگوریتمیک در ایجاد حس مکان اشاره شده و همچنین به مولفه هایی اشاره شده که میتواند به رفع این عوامل تهدید کننده در معماری الگوریتمیک کمک کند.

واژه های کلیدی: حس مکان ، معماری الگوریتمیک شهری ، شهرسازی